

Cours de tibétain - analyse - leçon 14

Les 37 pratiques des bodhisattvas - Analyse

11e pratique : “l'esprit d'éveil relatif”

༡༡) ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས།

སྤྱད་བསྐྱེད་མ་ལུས་བདག་བདེ་འདོད་ལས་བྱང་། །
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་གཞན་པན་སེམས་ལས་འབྱུངས། །
དེ་ཕྱིར་བདག་བདེ་གཞན་གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་དག །
ཡང་དག་བརྗེ་བ་རྒྱལ་སྐྱས་ལག་ལེན་ཡིན། །

11) La source de toutes les souffrances est la recherche du bonheur pour soi-même;
La bouddhité parfaite naît de la pensée d'aider autrui.
Échanger réellement son bonheur contre la souffrance des autres,
C'est agir en bodhisattva.¹

11) Toutes les souffrances sans exception proviennent du désir du bonheur pour soi.
Le parfait état de bouddha naît de l'esprit altruiste.
C'est pourquoi, le bonheur pour soi et les souffrances d'autrui,
Parfaitement les échanger, est une pratique des bodhisattvas.²

༡༡) ཀུན་རྫོབ་ [བྱང་ཚུབ་+གྱི་+སེམས།]

[སྤྱད་བསྐྱེད་མ་ལུས་] [བདག་བདེ་] [འདོད་+ལས་+བྱང་]། །
[རྫོགས་པའི་+སངས་རྒྱས་] [གཞན་པན་སེམས་+ལས་] [འབྱུངས།]། །
[དེ་ཕྱིར་] [བདག་བདེ་] [གཞན་+གྱི་+སྤྱད་བསྐྱེད་དག] །
[ཡང་དག་བརྗེ་བ་] [རྒྱལ་སྐྱས་ལག་ལེན་ཡིན།]། །

¹ Cette traduction française est issue de : « Au cœur de la compassion », éditions Padmakara.

² Traduction jm.

Vocabulaire 11e pratique

👉 Vous retrouverez des informations concernant les particules dans le document qui présente un résumé des explications du Clair Miroir.

ཀུན་རྫོབ་	relatif (vérité relative vs ultime)
བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་སེམས་	esprit d'éveil
སྨྱུག་བསྐྱེལ་	souffrance
ས་ལྷུས་	sans exception
བདག་བདེ་	bonheur pour soi
འདོད་	désirer
བྱུང་	surgir, provenir (auxiliaire verbale, verbe non-volitif)
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུས་	parfait état de Bouddha
གཞན་ཕན་	altruisme
འབྲུངས་	naitre (h.) འབྲུངས་པ་/ འབྲུང་བ་/ འབྲུང
དག་	les (marque du pluriel)
<p>དག་ a été défini à l'origine comme le terme utilisé pour traduire le double pluriel du sanskrit. Par exemple, ང་དག་ "nous deux". Dans l'usage tibétain ultérieur, il a souvent été utilisé avec la même signification que le pluriel général, c'est-à-dire comme le terme རྣམས་. TD</p>	
ཡང་དག་	authentique, parfait
བརྗེ་བ་	échanger, vv བརྗེས་པ་/ རྗེ་བ་/ བརྗེ་བ་/ རྗེས་

Annexe commentaire de Chökyi Trakpa

Chaque phrase de la strophe est séparée par un retour chariot et les mots du texte racine sont marqués en rouge.

དོན་ནི། འཁོར་བའི་གནས་འདིར་སྤྱད་བསྐྱེལ་ཆེ་ཚུང་ཇི་སྟེན་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་མ་ལུས་པ་ཐམས་ཅད་
ནི་བདག་བདེ་བར་འདོད་པའི་རང་གཅེས་འཛིན་ལས་བྱུང་ཞིང་།

རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བདེ་བ་མཐར་ཐུག་པ་སོགས་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་ཕན་བདེ་ཅི་ཡོད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་གཞན་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་གཞན་ཕན་གྱི་སེམས་ལས་
འབྱུངས་པའམ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

དེའི་ཕྱིར་ན་རང་བས་གཞན་གཅེས་པར་ [p50] བཟུང་སྟེ་བདག་ལ་བདེ་དགོ་ཅི་ཡོད་པ་སེམས་ཅན་
ལ་གཏོང་ཞིང་། རང་ཡལ་བར་དོར་ཉེ་གཞན་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་སྡིག་པ་དང་སྤྱད་བསྐྱེལ་ཅི་
ཡོད་པ་དེ་དག་རང་ལ་ཚུལ་ལེན་པའི་སློབ་ནས་བདེ་སྤྱད་གཉིས་བརྗེ་བའམ།

རང་གཅེས་འཛིན་དང་གཞན་ཡལ་བར་འདོར་བའི་སློབ་གཉིས་པོ་དག་ཕན་ཚུན་ཡང་དག་པར་བརྗེ་བ་
ནི་རྒྱལ་སྤྱས་རྣམས་ཀྱིས་བདག་གཞན་བརྗེ་བ་བསློམ་ཚུལ་གྱི་ལག་ལེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ། །